

Gmina i Miasto

PROSZOWICE

Ostatnie cztery lata to był czas realizacji ważnych inwestycji **STR. 3**

Rewitalizacja Proszowic, która zmieni obraz najstarszej części miasta **STR. 3**

Ochrona środowiska kompleksowo, walka ze smogiem i ekopikniki **STR. 4**

Klub Malucha przyjazny dzieciom i rodzicom **STR. 5**

Ochotnicze Straże Pożarne w służbie mieszkańcom **STR. 6**

Ostrów pachnący lawendą, czyli turystyczne atrakcje gminy Proszowice **STR. 8**

MGOPS to nie tylko wypłata zasiłków, lecz przede wszystkim praca z ludźmi **STR. 7**

Uporządkowaliśmy trudne sprawy

Ostatnie cztery lata to był głównie czas pozyskiwania funduszy oraz realizacji inwestycji ważnych dla mieszkańców – tak burmistrz gminy i miasta Proszowice GRZEGORZ CICHY podsumowuje dobiegającą końca kadencję

#rozmowa

Grzegorz Cichy

Kadencja obecnego samorządu dobiega końca. To czas na podsumowanie. Podsumujmy więc.

– Te cztery lata upłynęły nam głównie na porządkowaniu wielu różnego rodzaju trudnych spraw oraz na pozyskiwaniu środków zewnętrznych, ponieważ gdy obejmowałem stanowisko burmistrza Proszowic, nasza gmina była bardzo mocno zadłużona. Musieliśmy m.in. rozwiązać problemy dotyczące gospodarki wodno-ściekowej i zrealizować ważne inwestycje.

Jakie to były inwestycje?

– To przede wszystkim dokończenie budowy krytej pływalni. Inwestycję tę rozpoczęto i nie skończono, gdyż – niestety – poprzednie władze nie zapewniły jej finansowania. Taką sytuację zastałem, gdy zostałem burmistrzem. Było tylko dofinansowanie z Ministerstwa Sportu i Turystyki w wysokości 19 procent, pozostałe koszty trzeba było pokryć ze środków własnych gminy.

Dodam, że w związku z tym projekt budżetu na 2015 rok Regionalna Izba Obrachunkowa zaopiniowała negatywnie. Musiał on więc zostać okrojony i w efekcie dokończenie budowy basenu stało pod dużym znakiem zapytania. Ostatecznie jednak – dzięki tzw. faktoringowi, czyli cesji wierzytelności oraz współpracy z bankiem Millennium – udało się pomyślnie dokończyć i oddać do użytku na początku grudnia 2015 r. To było najważniejsze zadanie gminy w mijającej kadencji. Koszt inwestycji wyniósł ponad 20 mln zł.

Wspomniał Pan też o problemach dotyczących gospodarki wodno-ściekowej.

– Tak, kwestia związana z jakością wody pitnej to był jeden z najważniejszych problemów, z jakim musieliśmy się zmierzyć. W grudniu 2015 r. wypowiedzieliśmy umowę dotychczasowemu administratorowi sieci – firmie ZWiK i powołaliśmy spółkę gminną Wodociągi Proszowickie. Od kwietnia 2016 r. przejął ją ona w eksploatację

sieć wodociągową i kanalizacyjną, stację uzdatniania wody oraz oczyszczalnię ścieków. Niestety, ten majątek był zrujnowany i zdegradowany, wymagał remontów i wielkich nakładów finansowych. Czasem w wodzie pojawiały się zanieczyszczenia bakteryjne i w efekcie musieliśmy wyłączać stację, przełączać się na inną sieć itp.

Przed Świątecznymi Dniami Młodzieży zwracaliśmy uwagę na to, że przyjadą do nas pielgrzymi i może być problem z bakteriami coli. Wreszcie udało nam się uzyskać dotację i przeprowadzić modernizację stacji uzdatniania.

Od tamtej pory nie mamy problemu z bakteryjnym zanieczyszczeniem wody. Co prawda wciąż podstawowym źródłem wody dla miasta Proszowice jest powierzchniowe ujęcie na Ścieklcu, ale obecnie poszukujemy nowych miejsc, w których moglibyśmy wykonać odwiert i wybudować ujęcie głębinowe. Prócz tego z PROW-u wykonaliśmy bardzo potrzebne remonty dwóch odcinków sieci wodociągowej w Szczepanikach i Klimontowie.

Borykamy się z problemami dotyczącymi gospodarki ściekowej, ale warto podkreślić, że dzięki dotacji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich zrealizowaliśmy I etap kanalizacji w Jakubowicach.

A co z innymi potrzebami mieszkańców?

– Istotnym osiągnięciem w mijającej kadencji był zakup działki i pozyskanie przez gminę budynku dawnego hotelu pielęgniarek. Urządziliśmy tam Klub Malucha dla blisko 70 dzieci do lat trzech. Otrzymaliśmy na ten cel bardzo wysoką dotację: prawie milion złotych z Resortowego Programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch”. Ponadto spółka gminna Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w tym budynku wyremontowała mieszkania na dwóch piętrach. Dzięki temu udało się zapewnić dach nad głową osobom potrzebującym, np. takim, które mieszkały wcześniej w budynkach grożących zawaleniem albo znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

Zrealizowaliśmy również inne zadania, jak choćby remonty remiz i świetlic wiejskich w Makocicach, Górcie Stogniowskiej, Ostrowie, Łaganowie, Piekarach, Jakubowicach. To są inwestycje bar-

Grzegorz Cichy: W historii naszej gminy nie było jeszcze tak dużych inwestycji

liśmy m.in. remizy strażackie oraz budynek, w którym mieści się Klub Malucha. Ponadto wymieniliśmy – z olejowych na gazowe – kotłownię w hali sportowej oraz na basenie. Te wszystkie inwestycje przyczyniły się znacząco do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza.

Istotne są również programy, w ramach których mieszkańcy mogą wymienić stare kotły węglowe na bardziej ekologiczne źródła ogrzewania. Jest to Program Ograniczenia Niskiej Emisji oraz Regionalny Program Operacyjny Województwa Małopolskiego. Są one kontynuowane co roku i sukcesywnie postępuje likwidacja przestarzałych kotłowni. Dotąd wymieniliśmy ich kilkadziesiąt.

W naszej gminie realizowany jest program usuwania azbestu z pokryć dachowych. Prowadzimy też tymczasowy PSZOK, czyli punkt, do którego mieszkańcy mogą przywozić selektywnie zebrane odpady. Na bieżąco likwidujemy dzięki wysypiska, prowadzimy zbiórki przeterminowanych leków i opłacamy z budżetu gminy ich utylizację.

Jeśli chodzi o ekologię, to niezwykle ważna jest tu również edukacja. Dlatego cały czas zachęcamy mieszkańców do segregowania śmieci, organizujemy pikniki ekologiczne czy też szkolne konkursy – takie jak np. „Klasa przyjazna środowisku”. Krótko mówiąc: działań na rzecz ochrony środowiska w naszej gminie jest bardzo wiele i są one kompleksowe.

Za cel postawili sobie Państwo również wzrost aktywności społecznej mieszkańców. To się udało?

– W poprzednich latach różnie bywało, niektóre wieści tkwiły w marazmie, ale to się zmieniło. Dzięki m.in. wsparciu finansowemu gminy, poprawie warunków lokalowych udało nam się obudzić aktywność społeczną mieszkańców i w tej chwili jest ona naprawdę duża. Powstały i powstają nowe stowarzyszenia, mamy nową orkiestrę i nowe koła gospodyń wiejskich. Społeczeństwo włącza się w rozmaite wydarzenia, organizuje wycieczki, pikniki, spotkania integracyjne itp. Tak, wzrost aktywności społecznej mieszkańców to nasz duży sukces.

Jak Pan wspominał na początku, ostatnie cztery lata upłynęły m.in. na porządko-

waniu trudnych spraw i pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych. Jakie kolejne inwestycje Państwo planują?

– Teraz najistotniejsza będzie rewitalizacja miasta. Użytkujemy już wysokie dofinansowanie na dwa ważne projekty: „Przestrzenie czasu wolnego w mieście Proszowice – obszar kultury” oraz „Przestrzenie czasu wolnego w mieście Proszowice – obszar sportu i rekreacji”. Wartość zadań w tych obu projektach wynosi prawie 20 mln zł. Poprzez ich realizację chcemy zmienić wygląd znacznej części miasta. W planie jest przebudowa rynku w Proszowicach, domu kultury, biblioteki – czyli całej północnej pierzei rynku, a także m.in. modernizacja amfiteatru, rewitalizacja parku miejskiego (zamierzamy wybudować skatepark) i dokończenie zagospodarowania budynku hali sportowej. To jest ogromne zadanie, jakie stoi przed nami, a jego realizacja zmieni obraz najstarszej części Proszowic w miejsce nowoczesne i przyjazne mieszkańcom.

Prócz tego trzeba kontynuować remonty dróg, przebudować targowisko, zmodernizować kanalizację i oczyszczalnię (uzyskaliście już na to dotacje). Kolejne zadania przed nami to m.in. modernizacja ul. Wolności – otrzymaliśmy na ten cel 610 tys. zł wsparcia od rządu, termomodernizacja remizy w Kościelcu, odnowienie kapliczek w Proszowicach i Opatkowicach, modernizacja placów zabaw. W planach mamy również inwestycje związane z likwidacją barier architektonicznych: wykonanie podjazdów, windy dla osób niepełnosprawnych w budynku Urzędu Gminy i Miasta Proszowice oraz Starostwa Powiatowego, podjazdu dla osób niepełnosprawnych do dzwonnicy, w której planowane jest utworzenie muzeum.

Na koniec wspomnę jeszcze o realizowanych programach edukacyjnych: „Autostrada kluczowych kompetencji” i „Świetlica”. Opiewają one na ponad 2 mln zł.

Podsumowując: w dotychczasowej historii gminnego samorządu nie było tak dużych inwestycji, remontów i działań organizacyjnych służących mieszkańcom. To dla nich zmieniamy na lepsze gminę i miasto Proszowice. **Rozmawiała Paulina Szumczewska**

dzo ważne dla mieszkańców, strażaków i kół gospodyń wiejskich.

Jeśli zaś chodzi o infrastrukturę drogową, to chciałbym podkreślić, że wykonaliśmy wiele remontów ulic w mieście i dróg na wsi, nową nawierzchnię zyskało ponad 24 km dróg. Z kolei mówiąc o placówkach edukacyjnych, nie sposób nie wspomnieć o wymianie instalacji co i remontach kotłowni w gimna-

zjum. Zamiast ciepła z kotłowni miałowej mamy własną kotłownię gazową, wydajną i oszczędną. Dzięki temu mamy również czystsze powietrze.

Skoro poruszyliśmy ten temat, to nie mogą nie zapytać o działania gminy dotyczące ekologii i ochrony środowiska, a zwłaszcza czystego powietrza właśnie?

– Przynajmniej wspomnę tu o termomodernizacji budynków. Dociepli-

Nowoczesny basen dla proszowian

INWESTYCJE

Przez ostatnie cztery lata w gminie Proszowice wiele się działo, jeśli chodzi o realizację inwestycji. Jedną z najważniejszych było dokończenie budowy pływalni.

Przypomnijmy, była to – praktycznie od samego początku – inwestycja z przeszkodami. Budowa basenu rozpoczęła się w październiku 2010 roku, choć pozwolenie na budowę starosta proszowicki wydał jeszcze w grudniu roku poprzedniego. Powodem opóźnienia była niesprzyjająca aura: opady deszczu i wylewy Szreniawy długo uniemożliwiały wejście na plac budowy. Później trudności również nie brakowało. Te najważniejsze wynikały z braku pieniędzy na kontynuację drugiego etapu inwestycji. Trzeba było przerwać prace na wiele miesięcy, poważnie zastanawiano się nawet nad zerwaniem umowy z wykonawcą.

Ostatecznie jednak – dzięki tzw. faktoringowi (cesji należności) oraz współpracy z bankiem Millennium – udało się pływalnię dokończyć i oddać do użytku 6 grudnia 2015 roku.

Nowoczesna, kryta pływalnia MOSiR Proszowice mieści się przy ul. Parkowej 10

FOT. UGIM PROSZOWICE

Koszt inwestycji wyniósł w sumie ponad 20 mln zł. Dodajmy, iż w związku ze zobowiązaniami i stratami finansowymi za lata 2002-2014 koniecznym było zaciągnięcie zobowiązania finansowego w wysokości 4 mln 641 tys. zł, a pozostałą kwotę – 1,8 mln zł – pokryto z budżetu gminy.

Proszowianie zyskali piękny, nowoczesny kompleks spor-

towy. Do dyspozycji mają basen sportowy o wymiarach 25 na 12 metrów (sześć torów), basen rekreacyjny ze zjeżdżalnią, jacuzzi, hydromasaż, dwie sauny (suchą i parową). Prócz tego można tam korzystać z dodatkowych usług, takich jak np. fitness, siłownia i aerobik.

Powierzchnia całkowita obiektu wynosi ponad 4,5 tysiąca metrów kwadratowych,

a użytkowa to 3,5 tys. mkw. Natomiast kubatura to blisko 20 tys. mkw. Wysokość budynku w najwyższym punkcie wynosi blisko 12 metrów, a widownia basenu liczy 128 krzesełek. Do wypełnienia wszystkich niecek basenowych potrzeba 700 metrów sześciennych wody.

A skoro już o wodzie mowa: za jej czystość odpowiadają specjalne filtry. To pięć potężnych,

sprowadzonych z Turcji pojemników wypełnionych piaskiem kwarcowym i aktywnym węglem. Dwa z nich filtrują wodę w basenie sportowym, dwa w brodziku rekreacyjnym i jeden w jacuzzi. Do uzdatniania wody basenowej służy instalacja, w skład której wchodzi lampy ultravioletowe. Na pływalni zamontowano dwa takie urządzenia. Odpowiadają za to, by w wodzie nie pojawiły się bakterie.

Maksymalne obłożenie całej proszowickiej pływalni wynosi około 300 osób, z czego połowa może jednocześnie przebywać na terenie samej tzw. plaży basenowej. Oczywiście cały obiekt jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jest również monitorowany: zamontowano w sumie 36 kamer, przekazujących obraz o wysokiej rozdzielczości do recepcji.

Na koniec warto dodać, że gmina Proszowice została doceniona za budowę krytej pływalni. W zeszłym roku otrzymała za tę inwestycję nagrodę „Inwestor na Medal 2017”. Wyróżnienie to jest nadawane przez Klub Sportowa Polska, w ramach konkursu „Budowniczy Polskiego Sportu”.

Inwestycje w gminie Proszowice

KLUB MALUCHA

Istotnym osiągnięciem proszowickiego samorządu w mijającej kadencji był zakup działki oraz pozyskanie budynku dawnego Hotelu Pielęgniarek przy ul. Szpitalnej. Po gruntownym remoncie uruchomiono tam Klub Malucha dla dzieci w wieku do trzech lat (więcej informacji o nim – na str. 4).

OTWARCIE ULICY SZPITALNEJ

W grudniu 2016 r. została wyremontowana ulica Szpitalna w Proszowicach, na której modernizację mieszkańcy czekali wiele lat. Koszt zadania wyniósł 612 tys. zł (w tym 306 tys. – dotacja z Programu Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej na lata 2016-2019). Remont objął wymianę 560 metrów nawierzchni, budowę chodnika o szerokości dwóch metrów, przebudowę kanalizacji deszczowej, remont zatoki przystankowej oraz montaż wiaty i znaków drogowych. Ponadto – dzięki nieodpłatnemu przekazaniu przez Starostwo Powiatowe nieruchomości w sąsiedztwie szpitala i Klubu Malucha – udało się wykonać dodatkowe miejsca postojowe.

REMONT ULICY OJCA RAFAŁA

W 2016 roku został wykonany kompleksowy remont ulicy Ojca Rafała w Proszowicach. W jego ramach zmodernizowano nawierzchnię, przebudowano chodniki, wykonano sieć kanalizacji deszczowej i sanitarnej, a także sieci wodociągowe.

REMONTY DRÓG

W latach 2015 – 2018 w gminie Proszowice udało się położyć ponad 24 kilometry nowej nawierzchni dróg. Łączny koszt inwestycji wyniósł ok. 6 mln 438 tys. 891,36 zł, z czego dofinansowanie stanowi 4 mln 252 tys. 814 zł.

NOWE PRZYSTANKI

Wzdłuż dróg wojewódzkich na terenie gminy Proszowice zostało postawionych trzydzieści nowych przystankowych.

STAW W OSTROWIE

W 2017 roku zakończyły się prace we wsi Ostrów, które były prowadzone w ramach przyznanej gminie Proszowice I nagrody w organizowanym przez Województwo Małopolskie konkursie „Niezwykła Małopolska Wieś” (w kategorii „Piękna Małopolska Wieś”). Proszowicka gmina i sołectwo postanowiły przeznaczyć całą kwotę przyznanej nagrody – 45 tysięcy złotych – na rewitalizację stawu.

Rewitalizacja – wielkie zadanie na kolejne lata

PRZESTRZEŃ MIASTA

Do największych sukcesów proszowickiego samorządu w ostatnich latach należy pozyskanie funduszy na rewitalizację miasta. Gmina wyda na nią ponad 19,8 mln zł.

Główny cel tej rewitalizacji to stworzenie nowej jakości i nowych przestrzeni dla wszystkich mieszkańców, a szczególnie dla seniorów, dzieci i młodzieży.

Mowa tu o dwóch ważnych projektach: „Przestrzenie czasu wolnego w mieście Proszowice – obszar kultury” oraz „Przestrzenie czasu wolnego w mieście Proszowice – obszar sportu i rekreacji”. W ich ramach na inwestycje w sport i rekreację gmina otrzymała dofinansowanie w kwocie 6 mln 730 tys. zł, a na projekt w dziedzinie kultury dofinansowanie wynosi 5 mln 473 tys. zł. Łączna wartość obu projektów to aż 19 mln 837 tys. 408 zł. Dla proszowickiego samorządu jest to naprawdę ogromna kwota.

Te pieniądze pozwolą utworzyć w mieście nowe przestrzenie dostępne dla wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dwóch głównych grup docelowych. Pierwsza z nich to seniorzy, którym należy

zapewnić dostęp do dobrej biblioteki, miejsca do wyjścia na spacer itp. Natomiast druga grupa to dzieci i młodzież. Jak podkreśla burmistrz Proszowic Grzegorz Cichy, to dla nich wymyślono pewną ideę, która zostanie wcielona w życie.

W ramach rewitalizacji zaplanowano przede wszystkim przebudowę rynku, rozbudowę i modernizację budynku Centrum Kultury i Wypoczynku oraz rozbudowę miejskiej biblioteki publicznej. Krótko mówiąc, w tej części rynku ma powstać nowoczesne, multimedialne centrum kulturalne i artystyczne.

Prócz tego przewidziano modernizację amfiteatru (widowni, sceny i podscenienia) oraz aranżację terenu sąsiadującego na cele kultury otwartej, dostępnej dla wszystkich. W planach jest również: modernizacja hali sportowej, zagospodarowanie parku miejskiego (ma tam powstać m.in. skatepark), a ponadto stworzenie nowych przestrzeni rekreacyjnych oraz budowa placu zabaw przy Przedszkolu nr 1 w Proszowicach.

Te inwestycje na pewno pozwolą znacznie zwiększyć atrakcyjność Proszowic (i dla mieszkańców, i dla turystów) oraz jej konkurencyjność względem sąsiednich obszarów miejskich.

Gruntowne porządki w proszowickiej gospodarce wodno-ściekowej

INWESTYCJE

W Proszowicach długo były problemy z jakością wody pitnej. Dlatego ich rozwiązanie należało do głównych zadań samorządu w dobiegającej końca kadencji.

Gminna spółka Wodociągi Proszowickie od początku swej działalności – czyli od kwietnia 2016 r. kiedy to przejęła od firmy ZWiK sieć, stacje uzdatniania wody i oczyszczalnię ścieków – nie miała łatwego zadania. Majątek był zrujnowany, wymagał gruntownych remontów i ogromnych nakładów finansowych.

Proszowice borykały się z kiepską jakością wody, często wykrywano skażenie bakteriami coli, trzeba było wtedy zamykać ujęcie na Ściekcu i dostarczać odbiorcom wodę z ujęcia w Pałeczniczy. Pomógł dopiero montaż urządzeń do uzdatniania.

Przypomnijmy, że przy okazji Światowych Dni Młodzieży gmina uzyskała pomoc od wojewody małopolskiego i można było zainwestować 440 tys. zł (dofinansowanie – 385 tys.) w modernizację stacji uzdatniania wody. U źródła tej decyzji leżała m.in. obawa, że do skażenia może dojść podczas wizyty zagranicznych pielgrzymów. Udało

Budowa wodociągu na ulicy Krakowskiej

FOT. UGIM PROSZOWICE

się wtedy zakupić i zamontować sterylizator UV. Od tamtej pory gmina nie ma problemu z zanieczyszczeniem wody. Wciąż jednak trwają poszukiwania alternatywnego źródła wody dla Proszowic, bo obecne ujęcie na Ściekcu to za mało. Gmina szuka nowych miejsc, w których można byłoby wykonać odwiert i zyskać ujęcie głębinowe.

Wciąż są też realizowane inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową. Ważnymi zadaniami były remonty wodocią-

gów w Szczytnikach i Klimontowie. Ponadto dzięki dotacji z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich realizowano I etap kanalizacji w Jakubowicach, a w Proszowicach – na ul. Zamkowej i Królewskiej – została zbudowana kanalizacja deszczowa. Koszt inwestycji wyniósł ok. 340 tys. zł, w całości została ona sfinansowana z budżetu gminy. Dzięki niej wody opadowe wpływające Zamkową przestaną zalewać skrzyżowanie ulic Królewskiej, Zamkowej i Brodzińskiego.

W trosce o lepszą jakość powietrza

EKOLOGIA

Wymiana starych kotłów węglowych na nowoczesne, ekologiczne to jedno z najważniejszych przedsięwzięć, które przyczyniają się do poprawy jakości powietrza.

Gmina Proszowice - w ramach walki z niską emisją - również realizuje tego typu zadania, sukcesywnie likwidując trujące „kopciuchy”.

Jakość powietrza w Małopolsce jest zła - to powszechnie wiadomo od dawna. Mamy problem zwłaszcza z niezwykle szkodliwym dla zdrowia pyłem zawieszonym, którego stężenia w okresie jesienno-zimowym wielokrotnie przekraczają dopuszczalne normy. Dużo wyższy od dopuszczalnego bywa również poziom rakotwórczego benzo(a)pirenu, powstającego głównie w wyniku spalania w starych piecach węgla lub śmieci, wypalania traw itp.

Z badań wynika, że smog przyczynia się do śmierci ponad 4 tysiące Małopolan rocznie, a koszty leczenia mieszkańców naszego regionu szacuje się na 3 mld zł rocznie. To dlatego specjaliści w dziedzinie ochrony

Czas pospieszyć się z wymianą starych kotłów na nowoczesne, ekologiczne

środowiska, ekolodzy, a także lekarze od dawna zwracają uwagę, że likwidacja tzw. niskiej emisji jest priorytetem.

Do łatwych to zadanie nie należy, ale jest szansa, że wreszcie przestaniemy dusić się od smogu. Sejmik Województwa Małopolskiego przyjął bowiem uchwałę antysmogową, wprowadzając ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji grzewczych oraz wymaganiami dotyczące jakości stosowanych paliw.

Nowe przepisy obowiązują od 1 lipca 2017 r. Zgodnie z nimi, wszystkie nowo instalowane i po raz pierwszy uruchamiane piece, kotły oraz kominki muszą spełniać unijne normy tzw. ekoprojektu, czyli muszą to być urządzenia nowoczesne, niskiemisyjne. Małopolanie, którzy wciąż jeszcze korzystają z pozaklasowych kotłów węglowych, pieców czy kominków opalanych drewnem, będą musieli je wymienić. Mają na to czas do końca 2022 roku. Z kolei dla tych,

którzy korzystają z kotłów spełniających wymagania emisyjne na poziomie trzeciej czy czwartej klasy, ten okres został wydłużony do końca 2026 roku.

W nowej uchwale antysmogowej znalazły się także zapisy o zakazie stosowania paliw najgorszej jakości, czyli mułów i flotów węglowych. Nie wolno również używać mokrego drewna, czyli tego o wilgotności powyżej 20 proc. (by spełnić wymogi, należy sezonować drewno przez dwa lata).

Czujnik do mierzenia stężeń pyłów w powietrzu

Chcąc uzyskać poprawę jakości powietrza, nie można zwlekać z wymianą starych „kopciuchów” na nowoczesne urządzenia grzewcze. Dla wielu Małopolan koszty takiej inwestycji mogą być jednak trudne do udźwignięcia. Dlatego władze samorządowe pozyskują fundusze na realizację programów, dzięki którym mieszkańcy mogą liczyć na dotacje do wymiany kotłów.

Nie inaczej jest w gminie Proszowice, która od kilku lat reali-

zuje Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE), m.in. dzięki dofinansowaniu z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach PONE od 2016 roku zlikwidowano 65 starych kotłów. Prócz tego gmina realizuje również inne przedsięwzięcia mające na celu ograniczenie problemu smogu - to m.in. termomodernizacje budynków i modernizacje kotłowni w budynkach użyteczności publicznej.

Przedstawiciele proszowickiego samorządu podkreślają, że świadomość mieszkańców w kwestii zanieczyszczenia powietrza, konieczności wymiany kotłów i stosowania paliw odpowiedniej jakości wciąż rośnie. By jeszcze przyspieszyć ten proces, gmina zakupiła specjalne czujniki do mierzenia stężeń zanieczyszczeń (głównie pyłów) w powietrzu. Zostały one zamontowane w różnych częściach Proszowic - na budynkach MOSiR-u, SP nr 1, Przedszkola Samorządowego nr 1 i Klubu Malucha. Dane z czujników można śledzić na bieżąco na stronie map.airly.eu.

Ochrona środowiska kompleksowo

EKOLOGIA

Likwidacja dzikich wysypisk, utylizacja azbestu, edukacja ekologiczna - działań na rzecz ochrony środowiska w gminie Proszowice jest bardzo wiele i są one kompleksowe.

W ramach Gminnego Programu Gospodarki Odpadami proszowicki samorząd corocznie dofinansowuje m.in. zbiórkę, transport oraz utylizację azbestu. Usuwane są azbestowe pokrycia dachowe z budynków mieszkalnych i gospodarczych oraz elewacje z tzw. eternitu. W 2015 roku usunięto 103 tony azbestu (37 dachów), a w 2016 - prawie 87 ton (40 dachów). Koszty wyniosły w sumie 57 tys. zł.

Jeśli chodzi o ekologię, to niezwykle ważną jest tu również edukacja. Dlatego stale realizowane są działania edukacyjno-informacyjne dla mieszkańców. Ich celem jest m.in. zachęcanie dzieci, młodzieży szkolnej, nauczycieli do dbałości o środowisko w najbliższym otoczeniu. Służą temu organizowane cyklicznie pikniki ekologiczne, wiosenne i jesienne akcje sprzątania świata, czy też szkolny konkurs na zbiórkę surowców wtórnych „Klasa przyjazna dla środowi-

Gmina organizuje cyklicznie pikniki ekologiczne

ska”. Przykładowo w zeszłym roku padł rekord: uczestnicząca w konkursie młodzież zebrała aż 14 ton makulatury i prawie 4 tony butelek PET!

Pisząc o ochronie środowiska, warto również wspomnieć o przeglądach opryskiwaczy. Proszowiccy rolnicy są świadomi konieczności zachowania standardów przy produkcji żywności - m.in. wykonywania zabiegów ochrony sprawnym, kalibrowanym opryskiwaczem, posiadającym stosowne atesty. Przeglądy i regulacje

opryskiwaczy dofinansowane są corocznie przez samorząd gminny.

Podobnie jest z zadaniami dotyczącymi odbudowy i renowacji rowów melioracyjnych. Gmina Proszowice o to dba, gdyż brak systematycznej konserwacji rowów oraz przepustów skutkuje przy obfitych opadach deszczu lokalnymi podtopieniami. W 2015 roku renowacji poddano 10,7 km rowów, w 2016 - ponad 11,3 km, w 2017 - ponad 6,2 km, a w tym roku - już blisko 3,9 km.

PSZOK - tutaj oddasz odpady

710 tys. zł dofinansowania otrzymała gmina Proszowice na budowę punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. PSZOK to miejsce, do którego mieszkańcy mogą przywieźć surowce wtórne i odpady problemowe, których nie można wrzucić do zwykłego kosza na śmieci. Powstaje on m.in. w celu zwiększenia poziomu recyklingu, ograniczenia problemu dzikich wysypisk i nielegalnego spalania odpadów w gospodarstwach domowych. Obecnie tymczasowy PSZOK znajduje się w Kowali. Punkt taki musi być łatwo dostępny dla mieszkańców gminy, więc powstanie przy ul. Jagiełły w Proszowicach. Będzie składał się z budynku magazynowego z częścią socjalno-biurową. W punkcie tym przyjmowane będą m.in. surowce wtórne, przeterminowane leki, zużyte baterie i akumulatory, elektroodpady, odpady wielkogabarytowe, opony, odpady zielone, budowlane i rozbiórkowe. Wszystkie one będą zbierane w sposób zorganizowany i bezpieczny dla środowiska. Całkowity koszt inwestycji to ponad 835,8 tys. zł, z czego dofinansowanie wynosi 710,4 tys. zł. Budowa PSZOK ma się zakończyć z końcem grudnia 2019 roku.

Proszowiccy ekoLIDERZY

NAGRODY

Działania gminy Proszowice na rzecz ochrony środowiska zostały w ostatnich latach docenione. Dwukrotnie przyznano jej prestiżowy tytuł ekoLIDERA.

Konkurs ekoLIDERZY organizuje Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. Ma on na celu uhonorowanie tych instytucji, które w sposób szczególny przyczyniły się do poprawy stanu środowiska w Małopolsce, realizując różne działania proekologiczne dofinansowywane m.in. przez WFOŚiGW.

Gmina Proszowice znalazła się wśród laureatów dwóch edycji tego konkursu: ekoLIDER 2016 i ekoLIDER 2017. W 2016 r. zdobyła 30 tys. zł nagrody w ka-

tegorii #ekoPRZEDSIĘWZIĘCIE - za modernizację kotłowni w proszowickim gimnazjum. Inwestycja była bowiem ważną z punktu widzenia ochrony powietrza i oszczędności energii. Natomiast w 2017 roku WFOŚiGW przyznał gminie Proszowice wyróżnienie w kategorii #ekoPRZEDSIĘWZIĘCIE oraz nagrodę w wysokości 10 tys. zł - za modernizację kotłowni przy ul. Szpitalnej i wyposażenie jej w nowoczesny kocioł kondensacyjny na gaz ziemny. Dzięki tej inwestycji zużycie gazu zmniejszyło się o ponad 16,5 tys. metrów sześciennych na rok, spadła również emisja zanieczyszczeń do powietrza.

Nagrody pieniężne, które otrzymała gmina, zostały przeznaczone m.in. na dofinansowanie wymiany kotłów, a także na edukację ekologiczną.

Od remontów szkół po naukę pływania i warsztaty robotyki

EDUKACJA

Ostatnie cztery lata obfitowały w szereg działań realizowanych na rzecz oświaty w gminie Proszowice. Wśród nich było wiele inwestycji, jak i programów edukacyjnych.

13 października 2016 r. odbyło się uroczyste otwarcie nowych oddziałów przedszkolnych w Zespole Szkół im. Mikołaja Kopernika w Kościelcu. Potrzeba ich uruchomienia wynika z reformy znoszącej obowiązek szkolny dla sześciolatków. Choć ustawa w tej sprawie weszła w życie w styczniu 2016 roku, to prace adaptacyjne w wyznaczonych pomieszczeniach mogły ruszyć dopiero po zakończeniu roku szkolnego 2015/2016.

W sumie na tę inwestycję gmina przeznaczyła ponad 180 tys. zł. Prace obejmowały remont i adaptację wschodniego skrzydła szkoły na potrzeby oddziałów przedszkolnych (oddzielne wejście, wiatrołap, pomieszczenie gospodarcze, łazienka, korytarz, sale dydaktyczne), a także remont i adaptację pomieszczeń wydawni posiłków, kuchni, stołówki i zmywalni oraz zakup niezbędnego wyposażenia. Obecnie do przedszkola w Zespole Szkół im. M. Kopernika w Kościelcu uczęszcza 56 dzieci, z tego 38 do dwóch nowo powstałych oddziałów.

Proszowicka Szkoła Podstawowa im. 6. Brygady Desantowo-Szturmowej gen. S. Sosabowskiego zyskała natomiast nową siłownię. Otwarto ją 11 października 2016 r. Koszt remontu pomieszczeń - ok. 17 tys. zł - pokryła gmina, a zakup sprzętu możliwy był dzięki Funduszowi Norweskiemu, w ramach prowadzonej przez Starostwo Powiatowe w Proszowicach Akcji Zdrowie. Przedsięwzięcie zostało ukończone w czasie, gdy realizowano również inne ważne zadania. Wśród nich był remont oraz zakup wyposażenia stołówki i kuchni szkolnej, a także organizacja pobytu pielgrzymów, którzy przyjechali na Światowe Dni Młodzieży - Gimnazjum w Proszowicach gościło 200 osób z Włoch.

Siłownia w proszowickiej SP wyposażona jest w dziesięć urządzeń i zestawy hantli. Wartość sprzętu to około 30 tys. złotych. Dodatkowo gmina zakupiła telewizor, który służy uczniom do oglądania materiałów doskonalących technikę wykonywania ćwiczeń.

Warto podkreślić, że gmina Proszowice nie tylko realizuje inwestycje w placówkach oświatowych, ale także uczestniczy w różnych programach eduka-

W Zespole Szkół w Kościelcu zostały utworzone nowe oddziały przedszkolne

Uczniowie proszowickiej szkoły przy ul. Kopernika zyskali nową siłownię

W projekcie „Już pływam” uczestniczą setki dzieci z gminy Proszowice

cyjnych. Wszyscy uczniowie drugich klas szkół podstawowych uczą się pływać w ramach lekcji wychowania fizycznego (nieodpłatnie). Uczniowie klas I-IV mają bezpłatne zajęcia pływania w ramach programu „Już pływam”.

Dotacje na realizację tego programu gmina otrzymuje z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego. Jego

główny cel to wszechstronny rozwój dzieci oraz zdobycie i doskonalenie umiejętności pływania, a przez to poprawa bezpieczeństwa uczniów nad wodą. Dodatkowo - poprzez promowanie aktywności ruchowej - program stwarza szansę na rozwijanie zainteresowań sportowych. W samym tylko 2017 r. w pozalekcyjnych zajęciach rekreacyjno-sportowych w ramach pro-

jektu „Już pływam” uczestniczyło aż 535 uczniów podstawówek z gminy Proszowice.

Wymienić również należy rządowy program „Aktywna Tablica”, mający na celu rozwijanie szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej. Aż cztery szkoły podstawowe z terenu gminy Proszowice skorzystały z tego programu: zostały zaopatrzone w interaktywne pomoce dydaktyczne, zakupione za ok. 56 tys. zł, pochodzących z Województwa Małopolskiego.

Dzięki dofinansowaniu Szkoła Podstawowa w Kościelcu otrzymała dwa interaktywne monitory oraz we własnym zakresie zakupiła projektor i notebook. Szkoła Podstawowa nr 1 w Proszowicach dostała trzy interaktywne monitory, a sama zakupiła jeden. Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Szczytnikach otrzymała w ramach programu dwa interaktywne monitory, a także we własnym zakresie zakupiła jednego notebooka. I wreszcie czwarta z placówek - Szkoła Podstawowa nr 2 w Proszowicach otrzymała z dofinansowania dwa rzutniki, tablicę interaktywną i zestaw głośników, natomiast za własne środki kupiła projektor.

Kolejnym z programów, o którym warto wspomnieć, jest „Autostrada kluczowych kompetencji”. Jest on dofinansowany z Funduszy Europejskich, a jego cel to podniesienie poziomu nauczania z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych i informatycznych oraz zwiększenie kompetencji nauczycieli w zakresie wykorzystania narzędzi informatycznych i metod eksperymentu. W programie tym uczestniczą cztery placówki z gminy Proszowice: SP nr 1 w Proszowicach, SP w Ostrowie, SP w Żębocinie oraz SP z klasami gimnazjalnymi w Klimontowie.

W ramach projektu, realizowanego do końca czerwca 2019 roku, uczniowie uczestniczą m.in. w zajęciach z edukacji matematyczno-przyrodniczej (wyrównawczych i rozwijających uzdolnienia), warsztatach komputerowych oraz warsztatach programowania i robotyki, a także w zajęciach terenowych. Program obejmuje również doposażenie placówek w nowoczesny sprzęt komputerowy i multimedialny oraz w pomoce dydaktyczne.

Całkowita wartość projektu „Autostrada kluczowych kompetencji” to blisko 2,2 mln zł, w tym dofinansowanie unijne wynosi ok. 1,85 mln zł.

Do Klubu Malucha uczęszcza obecnie 65 dzieci

Klub Malucha przyjazny dzieciom i rodzicom

INWESTYCJE

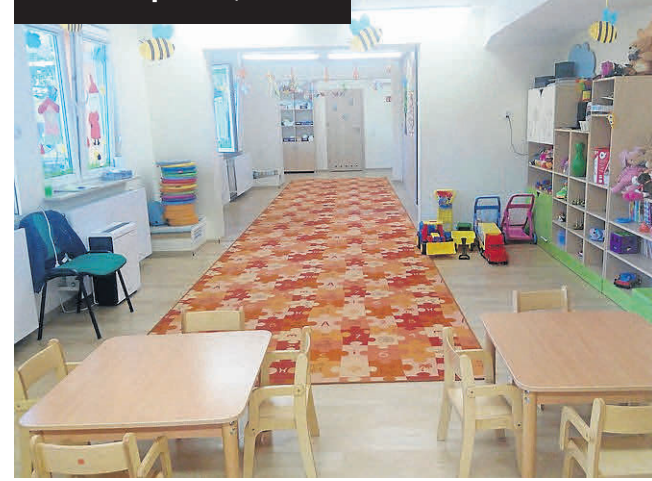
Jednym z ważnych osiągnięć proszowickiego samorządu w dobiegającej końca kadencji było utworzenie Dziecięcego Klubu Malucha przy ul. Szpitalnej.

Klub dla najmłodszych dzieci został uruchomiony w 2016 roku, a mieści się w siedzibie dawnego Hotelu Pielęgniarek, który gmina Proszowice pozyskała od Starostwa Powiatowego w zamian za przejęcie pięciu ulic powiatowych. Za działkę natomiast zapłaciła. Rozmowy na ten temat trwały kilka miesięcy.

Na adaptację pomieszczenia na parterze dla potrzeb Klubu Malucha oraz zagospodarowanie terenu wokół budynku - w ramach którego zamontowano plac zabaw i ogrodzenie oraz wykonano remont chodników - proszowicki samorząd wydał ponad 1,73 miliona złotych, z czego 986 tysięcy złotych stanowiło dofinansowanie z rządowego programu „Maluch 2016”. Wykonawcą prac była kielecka firma Snoppek Hotex.

Już po uruchomieniu placówki została również wykonana termomodernizacja całego budynku, która kosztowała 346 tysięcy złotych. Ten element inwestycji został częściowo sfinansowany z pożyczki

Inwestycja przy ul. Szpitalnej kosztowała ponad 1,73 mln zł

zaciągniętej w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (215 tys. zł). Prócz tego gmina otrzymała 72 tys. zł dotacji na dofinansowanie funkcjonowania Klubu Malucha. Obecnie uczęszcza tam 65 dzieci w wieku do trzech lat.

Przedstawiciele proszowickiego samorządu podkreślają, że utworzenie tej placówki stanowi olbrzymie wsparcie dla rodzin z terenu gminy, ponieważ jest to jedyna w regionie publiczna instytucja opieki nad dziećmi w wieku do trzech lat. - Jesteśmy dumni, że dzięki pozyskanym środkom finansowym oraz pracy Urzędu Gminy i Miasta Proszowice udało się stworzyć miejsce przyjazne zarówno dzieciom, jak i rodzicom - zaznaczają urzędnicy.

Warto dodać, że adaptacja budynku dawnego Hotelu Pielęgniarek przy ul. Szpitalnej obejmowała nie tylko utworzenie Klubu Malucha na parterze. Równolegle na wyższych kondygnacjach administrujący obiektem Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji wykonał remonty pomieszczeń. Powstało tam 21 mieszkań. Dzięki temu gminie udało się zapewnić dach nad głową osobom potrzebującym, np. takim, które mieszkały wcześniej w budynkach grozących zawaleniem albo znalazły się w trudnej sytuacji życiowej.

FOT. UGIM PROSZOWICE

FOT. UGIM PROSZOWICE (3)

FOT. UGIM PROSZOWICE

Ochotnicze Straże Pożarne – w służbie lokalnej społeczności już od ponad stu lat

Tegoroczne Gminne Zawody Sportowo-Pożarnicze w Proszowicach

Druhowie z OSP w Kościelcu otrzymali samochód bojowy marki Ford Transit

BEZPIECZEŃSTWO

Na przestrzeni całej mijającej kadencji w latach 2015-2018 samorząd aktywnie wspierał jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych z gminy Proszowice.

Obecnie funkcjonuje tu aż 21 jednostek, w tym dwie włączone są do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, który stanowi integralną część systemu bezpieczeństwa państwa.

SAMOCHOBY DLA DRUHOW

Największym sukcesem, jaki w ostatnich latach osiągnięto w dziedzinie bezpieczeństwa pożarowego i doposażania jednostek w niezbędny sprzęt, jest zakup dwóch nowych samochodów bojowych dla OSP Kościelca oraz OSP Koczanów.

Druhom z Kościelca przekazano samochód marki Ford Transit warty 120 tys. zł. Natomiast OSP Koczanów otrzymała pojazd marki Renault Master. Koszt jego zakupu wyniósł około 245 tys. zł. Oba te wozy ratowniczo-gaśnicze udało się pozyskać dzięki dofinansowaniu z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

SPRZĘT JEST BARDZO WAŻNY

Równie ważny jak samochody jest dla strażaków ochotników sprzęt. W ramach programów „Bezpieczna Małopolska” Województwa Małopolskiego oraz

„Bezpieczny Strażak” z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie zakupiony został sprzęt i umundurowanie dla jednostek OSP: Opatkowice, Żębocin, Szczytniki, Koczanów, Ostrów, Jakubowice, Więckowice, Teresin, Łaganów, Makocice oraz Klimontów.

DO GASZENIA I RATOWANIA

To jednak nie wszystko. W ramach Funduszu Sprawiedliwości gmina Proszowice otrzymała również osiem zestawów toreb ratownictwa medycznego – tzw. PSP R1 (są w nich np. maski do tlenoterapii, kołnierze ortopedyczne, opatrunki itp.).

Zestawy zostały przekazane druhom z jednostek OSP w Koczanowie, Klimontowie, Żębocinie, Jakubowicach, Opatkowicach, Ostrowie, Teresinie i Więckowicach. Dodatkowo z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji zakupiono niezbędny sprzęt ratowniczo-gaśniczy.

REMIZY JAK NOWE

Warto również wspomnieć o programie „Małopolskie Remizy”, w ramach którego zrealizowano szereg niezbędnych inwestycji. Oddano do użytku nową remizę OSP Bobin oraz zmodernizowano strażnice należące do jednostek OSP: Makocice, Ostrów, Łaganów, Teresin, Górka Stogniowska, Jakubowice i Koczanów.

Nowy wóz ratowniczo-gaśniczy Renault Master dla jednostki OSP Koczanów

11 proszowickich jednostek OSP otrzymało sprzęt ratowniczy oraz umundurowanie

Edukacja i promowanie bezpiecznych zachowań wśród dzieci i młodzieży

AKCJE

Strażacy ochotnicy nie tylko chronią mieszkańców przed pożarami i innymi zagrożeniami. Ważną część ich służby stanowi też działalność edukacyjna.

Wymienić tu należy dwie akcje mające na celu promowanie bezpieczeństwa, które dzięki wsparciu finansowemu ze strony samorządu przeprowadził Zarząd Oddziału Miejsko-Gminnego Związku OSP w Proszowicach. Pierwsza z nich to kampania „Świeć przykładem - noś odblaski”. Miała ona na celu uświadomienie dzieciom i młodzieży, jak ważne jest, by dbać o swoje bezpieczeństwo poprzez noszenie odblasków.

W ramach programu druhowie prezentowali uczniom w szkołach podstawowych instruktaż udzielania pierwszej pomocy, demonstrowali, w jaki

Akcja „Świeć przykładem – noś odblaski” w szkole

sposób należy powiadomić służby ratunkowe w sytuacjach zagrażających życiu, a także rozdawali gadżety odblaskowe: opaski samozaciskowe, kamizelki i breloki odblaskowe (w sumie ponad 2,1 tys. sztuk). Spotkania odbyły się w szkołach w Proszowicach, Szczytnikach,

Klimontowie, Ostrowie, Kościelcu, Koczanowie, Stogniowicach i Żębocinie.

Młodzi ludzie mieli okazję dowiedzieć się, że jesienią i zimą widoczność na drodze jest ograniczona, kierowca często nie jest w stanie dostrzec pieszego z odległości większej niż 20 metrów,

Rajd rowerowy w ramach akcji „Bezpieczni na drodze”

a tym samym może nie zdążyć zareagować wystarczająco szybko, by uniknąć potrącenia. Natomiast dzięki odblaskom pieszy jest znacznie bezpieczniejszy, bo kierowca widzi go już z odległości 130-150 metrów. Dlatego tak ważne są elementy odblaskowe, które pozwalają

uchronić nas od wypadków na drodze.

Kolejną z akcji edukacyjnych, którą strażacy ochotnicy zorganizowali na początku czerwca br. wspólnie z burmistrzem Proszowic, policją i Państwową Strażą Pożarną, nosi tytuł „Bezpieczni na drodze”. Była to rodzinna wy-

cieczka rowerowa, a główne cele, jakie jej przyswiescały, to popularyzacja zdrowego trybu życia, uświadomienie zagrożeń wynikających z uzależnień oraz promocja bezpiecznej jazdy.

W rajdzie wzięło udział około 200 rowerzystów. Na mecie przy SP w Głewcu odbył się wykład na temat bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz profilaktyki uzależnień, a ponadto uczestnicy rajdu mogli sprawdzić się na torze przeszkód, obejrzeć pokaz ratownictwa drogowego i dowiedzieć się, jak uzyskać kartę rowerową i prawo jazdy kategorii AM, czyli takie, które można posiadać od 14. roku życia i które uprawnia do kierowania czterokołowcami lekkimi i motorowerami.

Wycieczce „Bezpieczni na drodze” towarzyszyła akcja charytatywna dla 10-letniego syna druha OSP Przesławice Dawida Łokasa – chłopiec cierpi na białaczkę limfatyczną. Udało się dla niego uzbierać ponad 4,6 tys. zł.

MGOPS: tak pomagamy mieszkańcom gminy Proszowice

POMOC SPOŁECZNA

Praca ośrodka pomocy społecznej większości mieszkańców może kojarzyć się z wypłatą zasiłków, a wręcz nawet z kasą zapomogową. Nic bardziej mylnego.

Wbrew obiegowym opiniom, to nie wypłata różnego rodzaju świadczenia jest podstawą funkcjonowania ośrodka, a praca z ludźmi i na rzecz tych ludzi, czyli środowisk nie radzących sobie z codziennymi wyzwaniami i trudnościami.

EDUKACYJNE WSPARCIE I POMOC DYDAKTYCZNE

Podstawą jest tu więc przede wszystkim praca socjalna, interwencja, wywiad środowiskowy w rodzinie, a coraz częściej również kontrakt socjalny zawierany między pracownikiem socjalnym a rodziną.

W taki właśnie sposób swą działalność prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach. Dodać warto, iż działalność ta jest możliwa m.in. dzięki finansowemu wsparciu ze strony władz gminy.

Proszowicki MGOPS realizuje kilka projektów. Wśród

nich jest między innymi program „Pierwszy dzwonek”, do którego gmina przystąpiła w 2015 roku i który skierowany jest do uczniów (ze szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych) pochodzących z rodzin wielodzietnych.

Wsparcie ma na celu zwiększenie ich szans edukacyjnych i polega na dofinansowaniu do zakupu pomocy dydaktycznych. Na realizację programu „Pierwszy dzwonek” gmina Proszowice otrzymała dotację w wysokości ponad 23 tysięcy złotych. Pomoc uzyskało 192 uczniów z 81 rodzin.

ŚWIETLICOWE ZAJĘCIA DLA PONAD SETKI DZIECI

Dzieci są też adresatami projektu MGOPS zatytułowanego „Aktywna świetlica” (na lata 2018-2019). Został on dofinansowany kwotą blisko 2,5 mln zł ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego.

W ramach tego projektu zostały utworzone świetlice w trzech szkołach: w Klimontowie, Kościelcu i w proszowickiej SP nr 1. Głównym celem jest tu bowiem wsparcie rodzin w ich funkcjach wychowaw-

W ramach programu „Aktywna świetlica” powstały świetlice w trzech szkołach

Mieszkanie chronione służy osobom potrzebującym czasowego wsparcia

czo-opiekuńczych poprzez zapewnienie dzieciom opieki (w tym specjalistycznej) oraz zajęć wspierających ich rozwój i aktywność.

W zajęciach świetlicowych uczestniczy 105 dzieci. Są to m.in. zajęcia rozwijające - językowe, muzyczne, komputerowe, sportowe itd. Uczniowie mają też zapewnioną opiekę pedagoga, logopedy, dietetyka oraz specjalisty od profilaktyki uzależnień i zdrowotnej, a ponadto jeżdżą na wycieczki oraz biorą udział w imprezach integracyjnych o charakterze rodzinnym.

OD SZKOLEŃ ZAWODOWYCH PO STAŻE I KURS PRAWA JAZDY

Warto też wspomnieć o projekcie „Sukces zależy od Ciebie” na lata 2016-2018, na którego realizację MGOPS otrzymał dofinansowanie w wysokości blisko 986 tys. zł. Jego głównym celem jest aktywizacja społeczno-zawodowa 66 mieszkańców gminy Proszowice zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

W ramach projektu został zatrudniony pracownik socjalny, asystent rodziny i psycholog. Dla uczestników przewidziano staże, szkolenia za-

wodowe i komputerowe, kurs prawa jazdy, a także wyjazdy szkoleniowe.

MIESZKANIE CHRONIONE DLA OSÓB W TRUDNEJ SYTUACJI

To jednak nie wszystko. Wyremontowano również i wyposażono - za ok. 58 tys. zł - lokal w budynku przy ul. Szpitalnej. Powstało tam mieszkanie chronione, składające się z trzech pokoi, kuchni i łazienki (oddano je do użytku w październiku ub. roku). Jest ono przeznaczone dla mieszkańców gminy Proszowice, którzy ze względu na sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują czasowego wsparcia. Obecnie w mieszkaniu przebywa dwóch uczestników projektu „Sukces zależy od Ciebie”.

Poza realizacją zadań z zakresu pomocy społecznej (praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa) proszowicki MGOPS wykonuje również zleczone przez wojewodę zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych, a także prowadzi sprawy z zakresu dodatków mieszkaniowych, które są zadaniem własnym gminy.

Wyjątkowe miejsce dla seniorów z wigorem. Tu nie ma miejsca na nudę!

POLITYKA SENIORALNA

Jest tu w pełni wyposażona kuchnia, pokój telewizyjny, sale do relaksu, pracownia, a także sala do ćwiczeń gimnastycznych wyposażona w odpowiedni sprzęt.

Pomieszczeń - i to w dodatku w standardzie co najmniej niezłego hotelu - jest w sumie kilkanaście. Tak właśnie wygląda proszowicki dom dla seniorów w wieku 60+.

To najnowsza tego typu placówka w Proszowicach i jedna z kilku w Małopolsce. Mieści się na drugim piętrze budynku przy ulicy Kolejowej i jest Dziennym Domem Pobytu Senior+. Mogą w nim przebywać niepracujące osoby, które ukończyły 60 lat i są mieszkańcami gminy Proszowice. Ile jest takich osób w gminie? Ponad 3 tysiące, czyli około jedna piąta ogółu.

Dom Senior+ uruchomiono w grudniu 2015 roku. Inwestycję realizował Zespół Placówek Caritas w Proszowicach. Było to jedno z najważniejszych przedsięwzięć ostatnich lat, prowadzonych na zlecenie gminy w ramach jej działań z zakresu polityki senioralnej.

Adaptacja budynku przy ulicy Kolejowej na potrzeby

Seniorzy chętnie uczestniczą w różnych warsztatach

Ulica Kolejowa - w tym budynku mieści się Dom Senior+

#jak w domu

Można tutaj poćwiczyć, wziąć udział w terapii zajęciowej bądź w zajęciach edukacyjnych, pooglądać telewizję albo po prostu posiedzieć i porozmawiać z innymi

osób starszych była możliwa dzięki temu, że gmina Proszowice otrzymała 250 tysięcy złotych dofinansowania z Programu Wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020, realizowanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Do tej kwoty proszowicki samorząd dołożył 6 tys. zł, zaś brakujące środki wyłożył Caritas diecezji kieleckiej, który dysponował poza tym odpowiednimi pomieszczeniami oraz personelem.

Komu służy Dom „Senior-WIGOR”? Jest to placówka wsparcia dziennego przeznaczona dla osób starszych, które nie mogą samodzielnie sprostać różnym zadaniom w codziennym życiu, wymagają częściowej opieki oraz pomocy w zaspokajaniu najistotniejszych potrzeb.

Działania proponowane przez Dzienny Dom Senior+ mają na celu przede wszystkim polepszenie funkcjonowania psychofizycznego osób star-

szych. Kładzie się nacisk m.in. ogólnousprawniające formy terapii rehabilitacyjnej oraz na profilaktykę zapewniającą utrzymanie aktualnego stanu. Chodzi o to, by nie dopuścić do pogłębiania się dysfunkcji.

Z zajęć prowadzonych w tej placówce korzysta kilkadziesiąt osób. Mogą tu przebywać przez osiem godzin dziennie i np. uczestniczyć w terapii zajęciowej (z wykorzystaniem różnorodnych technik i materiałów), imprezach integracyjnych bądź

zajęciach edukacyjnych i sportowo-rekreacyjnych. Mogą również pooglądać telewizję, albo po prostu posiedzieć i porozmawiać. Seniorom służą pomocą wykwalifikowani pracownicy.

W pierwszym roku działalności Domu „Senior-WIGOR” dotacja na jego prowadzenie wyniosła ponad 29,9 tys. zł. W 2017 roku była to już kwota 53,3 tys. zł, zaś dofinansowanie na rok bieżący wzrosło do ponad 65,4 tys. zł.

Od pól lawendy po biblijny ogród

TURYSTYKA

Licząca 16 tysięcy mieszkańców gmina Proszowice jest położona w bliskim sąsiedztwie Krakowa (zaledwie 30 km) i chętnie odwiedzana przez turystów.

Z okresu prehistorycznego zwraca tu uwagę zespół kurhanów położonych koło Proszowic, przy drodze wojewódzkiej do Krakowa. Wytrawni piechurzy lub rowerzyści mogą zwiedzić tutejsze zabytki, korzystając z terenów dawnej kolejki wąskotorowej, oglądając po drodze młyn w Szreniawie, kaplicę w Stogniowicach i romański kościół w Kościelcu. Wędrując dalej drogą przez Mysławczyce i Wolwanowice, zobaczą kościół w Bobinie, poszlachecki dwór w Pławowicach, kościół w Żębocinie i dwór w Jakubowicach.

Trasę wędrowki można zakończyć, zwiedzając kościół parafialny przy średniowiecznym rynku w Proszowicach.

OGRÓD W ODCIENIACH FIOLETU

Największą atrakcją turystyczną gminy jest „Ogród pełen lawendy” w Ostrowie. To właśnie tu małżeństwo ogrodników - Barbara i Andrzej Olen-drowie zaaranżowali wśród łąk i pól piękny ogród, który porośla głównie lawenda. Fioletowe łąki o intensywnym zapachu zajmują aż 60 arów. Zobaczymy tu lawendę odmiany Munstead - o jaśniejszej barwie, bardziej ekspansywną i rozłożystą, a także Hidcote Blue - to odmiana ciemniejsza i niższa, która cieszy się większą popularnością z powodu swego soczystego koloru. Obie odmiany posadzone są na polu w kształt trójkątów, a przez środek wiodą kręte ścieżki, co sprawia, że z lotu ptaka wyglądają jak wijące się węże.

Dziś poza lawendą w ogrodzie rośnie jeszcze 200 tys. innych roślin, m.in. różne odmiany berberysu, trzmieliny, trawy i wierzy, a także irysy i liliowce oraz wiele innych drzew i krzewów.

Lawendowe pola cieszą się ogromną popularnością. Odwiedzają je ludzie z całej Polski, by pospacerować wśród kwiatów, podelektować się pięknym zapachem i stanąć przed obiektywem aparatu. To miejsce popularne zwłaszcza wśród nowożeńców, którzy przyjeżdżają do lawendowego ogrodu na plenerowe sesje ślubne.

DLA MIŁOŚNIKÓW ZABYTKÓW

W gminie Proszowice coś dla siebie znajdują jednak nie tylko miłośnicy przyrody i pięknych krajobrazów, ale także osoby lubiące zwiedzać zabytki. Na przykład

„Ogród pełen lawendy” w Ostrowie jest największą atrakcją turystyczną gminy

Młyn w Szreniawie to okazały, trzykondygnacyjny budynek

Kościół św. Wojciecha w Kościelcu, ufundowany ok. 1230 roku

będąc w Kościelcu, koniecznie trzeba zajrzeć do kościoła św. Wojciecha. Ufundował go około 1230 roku biskup krakowski Wisław z Kościelca. Ta romańska bazylika - zbudowana z kostki wapiennej uzupełnianej cegłą i fragmentami z piaskowca - przetrwała bez większych zmian do drugiej połowy XVI wieku. Całość została mocno

przekształcona w okresie baroku. Romańska pozostała tylko empora, która jest tutaj najciekawsza. Kościół sprofanował przed 1584 rokiem arianin Bogusz herbu Półkozic, później bazylika przez wiele lat była opuszczona i popadała w ruinę. Kościół konsekrował w 1664 r. sufragan krakowski Tomasz Oborski.

Kościół parafialny w Proszowicach ma ciekawą historię

Ogród Biblijny w Proszowicach - pierwszy taki w Polsce

Warto również wybrać się do Żębocina, by zobaczyć tamtejszy kościół parafialny dedykowany św. Małgorzacie i św. Stanisławowi Biskupowi. Świątynię wzniesiono w połowie XIII wieku na wzgórzu. Charakter kościoła sytuuje go na styku architektury romańskiej i gotyckiej. Z pierwotnych szczegółów zachowały się zaledwie dwa

okna zamknięte półkoliście, szeroko rozglifione (z nich jedno zamurowane). Zachowały się też dwa ostrołukowe portale. Świątynia jest ufortyfikowana, do dziś widać wały i fosy.

KAPLICZKA I DREWNIANY MŁYN

Gdy z Żębocina podróżujemy do Górki Strogoniowskiej, zatrzymajmy się tam na chwilę

i obejrzymy drewnianą kaplicę pod wezwaniem Matki Bożej Różańcowej. Została ona wzniesiona najprawdopodobniej w 1573 roku, z inicjatywy dominikanów krakowskich. Nie wiadomo jednak, kiedy powstała obecna budowla, prawdopodobnie w XVII wieku jako prywatna kaplica, bez prawa odprawiania nabożeństw publicznych.

Miłośnicy architektury drewnianej powinni również obejrzeć młyn w Szreniawie. To okazały, trzykondygnacyjny budynek (ma aż 10 i pół metra wysokości), wzniesiony na przełomie XIX i XX wieku na młynówce, kanale od Szreniawy. Warto przy tym podkreślić, iż jest to jeden z najlepiej zachowanych zabytków tego typu w Małopolsce.

Pierwotnie wodny, a obecnie wodno-elektryczny młyn ma konstrukcję słupową i betonowe fundamenty. W części nad młynówką jest częściowo posadowiony na betonowych słupach.

NA ŚREDNIOWIECZNYM RYNKU

Proszowice, będące siedzibą Urzędu Gminy i Miasta oraz Starostwa Powiatowego, słyną natomiast ze swego średniowiecznego układu urbanistycznego, wpisanego do rejestru zabytków. Warto tu zwiedzić np. parafialny kościół św. Jana Chrzciciela. Historia tego miejsca jest bardzo ciekawa, a jej początki sięgają połowy XIII wieku. Obecny kościół jest bowiem już trzecią, usytuowaną w tym samym miejscu, świątynią parafialną miasta. Pierwsza została zniszczona podczas wojny domowej w Małopolsce, a drugą przypuszczalnie rozebrano ze względu na zły stan techniczny (miała wówczas już ponad sto lat) i niewystarczającą pojemność. W jej miejscu stanął obecny, gotycki kościół. Jan Długosz porównywał go z najpiękniejszymi świątyniami Krakowa.

Bardzo ciekawym miejscem w Proszowicach jest również pierwszy w Polsce Ogród Biblijny. Został zaprojektowany przez Zofię Włodarczyk i Leszka Bylinę, a otwarto go w 2008 roku. Na dziesięciu arach została przedstawiona miniatura rowa pustynia, kraj mlekiem i miodem płynący, pola zbóż, poletka ziół i warzyw, przejście przez Morze Czerwone, symbole judaizmu i chrześcijaństwa, przypowieści o morwie, o ziarnku gorczycy i liliach polnych, studnia Jakuba, winnica, ogród oliwny, a także siedem gatunków roślin uprawnych Ziemi Obiecanej, cztery gatunki roślin na święto Sukkot oraz inne ciepłolubne rośliny.